

Fylkesmannen i Oppland

LANDBRUKSAVDELINGEN

Oppland og landbruket i tall

- 190 000 innbyggere
= 4 % av innbyggertallet i Norge
- 25 000 km²
= 8 % av arealet i Fastlands-Norge
- Oppland er et fjellfylke - 17 av 26 kommuner er fjellkommuner, dvs. mer enn 50 % av kommunens areal er over 700 m.o.h.
- 993 km² dyrkamark
= 10 % av all dyrka mark i Norge
= 4 % av arealet i Oppland
- 792 000 daa grasproduksjon
= 80 % av dyrka mark i Oppland
- Oppland er et «gras- og husdyrfylke»!
- 178 600 daa korn = 18 % av dyrka mark i Oppland
- 9 520 daa potet = knapt 1 % av dyrka mark i Oppland
- 8 840 daa grønnsaker og 2 175 daa frukt og bær = vel 1 % av dyrka mark i Oppland

Landets største seter/stølsfylke

Oppland er seterfylke nr. 1 i Norge med nær 340 enkeltsetre og 30 fellessetre i aktiv drift hver sommer. Særlig Valdres har mye stølsdrift. Øystre Slidre er den største stølskommunen i Norge med mjølkeproduksjon på vel 60 støler. I Gudbrandsdalen er Nord-Fron største seterkommunen med vel 30 produsenter som har mjølkekyr på setra.

Landbruket i Oppland har lang tradisjon for å utnytte de gode fjellbeitene. I tidligere tider var det i sommermånedene på setra at beste smøret og osten ble produsert for da hadde mjølkekyrne god tilgang på næringsrikt fjellgras.

FORSIDEN: Regnestykket tar utgangspunkt i fôrbehovet til alle beitedyra med en beiteperiode på 100 dager og en førenhetspris på kr 3,50 som tilsvarer prisen på 1 kg kraftfôr.

Besøksadresse: Gudbrandsdalsvn. 186
Postadresse: Postboks 987, 2604 Lillehammer
Telefon 61 26 60 00
Epost: fmoppost@fylkesmannen.no

Fylkesmannen i Oppland

September 2016

Disse finner du i Opplandsfjellet om sommeren

250.000

6.000

18.000

800

25.000

Oppland er Norges største utmarksbeitefylke. Her spiser dyra gras verdsatt til 140 millioner årlig.

Foto: Helge Stikbakke

April/mai
Nyfødtvekt

4 kg

Juni

Sendes på
utmarksbeite

15 - 18 kg

September

Blir sanket hjem

40 - 55 kg

Sauenæringa i Oppland

Sauenæringa i Oppland er stor, og har nest etter Rogaland flest sau på utmarksbeite. Gjennomsnittsbetningen har 88 vinterføra søyer, og slipper 213 søyer og lam på utmarksbeite. Oppland har om lag 1 200 saueprodusenter.

Søyene lammer i april/mai, etter fem måneders drektighetstid. Nyfødte lam veier rundt 4 kg. De fleste voksne søyer får to lam, men trillinger og firlinger er ikke uvanlig. I de første ukene etter fødsel går søyer og lam på innmarksbeite. I løpet av juni blir sauene sendt på utmarksbeite, til skogs og til fjells. Lamma vokser fort og veier nå rundt 15 til 18 kg. I begynnelsen av september blir sauene sanket hjem, og lammevektene er gjerne 40 til 55 kg. Lamma har altså tredoblet vekta si i løpet av sommermånedene på utmarksbeite.

De har gjort som de tre Bukkene Bruse i eventyret, vært på setra og gjort seg fete!

Flest beitelag i landet

De aller fleste saueprodusenter tilhører et beitelag, også kalt et fellesbeite, hvor alle medlemmer har beiterett. Oppland har 88 beitelag med 120 beiteområder. De fleste beitelaga er for både sau og storfe.

Beitelagsmedlemmene samarbeider om tilsyn og sanking, bygging og vedlikehold av sanke-/samlekveer og gjerder. Mange beitelag har i beitesesongen ansatt «gjeter» i tillegg til avtalte tilsynsdager som rullerer mellom beitelagsmedlemmene.

Beitelaga har de siste åra fornyet tilsynet sitt med bruk av radiobjeller og gps-sender.

Beitenæringa er glad for mye godt samarbeid med alle som ferdes i fjellet.

Husk at det er båndtvang på hund i beitesesongen! Og vær oppmerksom på storfe når du går tur med hund.

og

for storfe i Oppland

Oppland er **landets tredje største mjølkefylke** med 12 % av landets mjølkeproduksjon og 1.100 mjølkeprodusenter. Det er mjølkeproduksjon på hver fjerde gard i Oppland.

I løpet av de siste 10 år har **700 mjølkeprodusenter avviklet sin produksjon**. Totalt antall mjølkekuer er redusert med 14 % i denne perioden.

Antall mjølkekuer per gardsbruk har økt, fra et snitt på 18 i 2006 til nær 25 i 2016. Det er nå om lag 27.400 mjølkekuer i Oppland.

Antall gardsbruk med ammekuer (kjøttfe) har økt og 1. januar 2016 var det 640 ammekuprodusenter. Dyretallet er økt fra 6.500 i 2006 til 11.300 i 2016, en oppgang på 76 %.

Oppland er **landets nest største storfekjøttfylke** med en produksjon på om lag 11.500 tonn.

Storfe på utmarksbeite

Oppland er fylket med flest storfe på utmarksbeite, og som produserer mest storfekjøtt på sine utmarksressurser.

Det er særlig storfe av kjøttferasene det blir flere av i utmarka. Vanlige kjøttferaser er Limousin, Charolais, Hereford og Aberdeen Angus. De aller fleste mjølkekuer er NRF/ Norsk rødt fe.

Vel halvparten av storfeet på utmarksbeite er ungdyr, hovedsakelig kviger. Kvigene er mellom et og to år gamle, og de fleste kviger får sin første kalv når de fyller to år. Kalven til ammekua følger mor på beite.

Oppland har en større andel av sine mjølkekuer og ammekuer på utmarksbeite enn resten av landet. 62 % av alle mjølkeprodusentene i Oppland har dyr på utmarksbeite, og 74 % av alle ammekuprodusentene har dyr på utmarksbeite.